

Mijnheer de voorzitter,

“Zwaar weer op komst”, zo luidde de titel van het rijksbegrotingsnummer van het VNG magazine. En het blad doorbladerend, valt telkens op hoe de betekenis van deze titel op allerlei stukjes z’n stempel drukt: “De crisis verdiept”, “er is meer zwaar weer op komst”, “bezuinigen of belasten”, “de druk op de begroting neemt toe”, “we kunnen maar beter voorbereid zijn”.

Met de orkaan Sandy nog vers in ons geheugen, mogen we onszelf allereerst gelukkig prijzen dat zulke omvangrijke en ingrijpende natuurrampen ons hier normaliter bespaard blijven. Tegelijk willen we ons meelevend met alle mensen betuigen die getroffen zijn en lijden onder natuurrampen, ook al is het nog zo symbolisch vanaf deze plek. Nee, gelukkig gaat het bij ons in Nederland over financieel zwaar weer. Alhoewel, gelukkig?! Het is maar hoe je er tegen aan kijkt. En na vijf jaar crisis lijkt de rek er bij veel overheden, bedrijven en instellingen en juist ook bij veel mensen behoorlijk uit. Daardoor is er sprake van veel persoonlijk leed of wordt er door gezinnen geleden direct of indirect als gevolg van de langdurige financieel-economische crisis.

Maar dat zware weer, of het nu op komst is of er al een hele tijd was, doet ons wel opnieuw de spreekwoordelijke mouwen opstropen om de begroting van Emmen opnieuw onder handen te nemen voor een bezuinigingsronde. Want voor extra belastingen kiezen we op voorhand niet.

Om financieel zwaar weer langdurig het hoofd te kunnen bieden zijn er een aantal voorwaarden waarmee financieel beleid gemaakt moet worden en die de financiële weerbaarheid en stevigheid van de gemeente voornamelijk bepalen. Ik noem in willekeurige volgorde: goed risicomanagement, de eigendommen correct gewaardeerd, voorzichtig en proactief begroten en de reserves op orde.

Wat de ChristenUnie fractie betreft, wijst de voorliggende begroting voldoende uit dat er voorzichtig wordt begroot. Dat is de afgelopen jaren een trend geweest en die wordt doorgezet. Bijvoorbeeld de planning en controle cyclus kenmerkt zich in Emmen niet door grote, vervelende uitschieters en verder zijn er geen bezuinigingen gepland die utopisch bleken te zijn. We konden zelfs meermalen bezuinigen met inbegrip van zogenaamd speldengeld, ofwel de dubbeltjes die tussen de kwartjes zaten. U weet vast wel wat ik bedoel. Ook dit jaar is dat voor een deel van de bezuinigingen het geval, hoewel het nu meer zeg maar meevallers zijn. Ik denk dat je wel mag zeggen dat de Emmense begroting de afgelopen jaren heeft aangetoond dat er meer elastiek in zit dan we tevoren aan het begin van de crisis hadden gedacht. Daarnaast is het natuurlijk een goede prestatie van de betrokken medewerkers. Verder is er al een aantal jaren heel proactief begroot, vooruitlopend op de ombuigingen die er aan zaten te komen. Ook is dat dit jaar het geval. Nee meer dan dat, het college anticipeert op mogelijk nog zuiniger rijksbeleid dan tot nu toe kon worden berekend en verwacht. Dat blijkt bijvoorbeeld al uit het verschil tussen de kadernota van juni en deze begroting.

Verder lijkt de reservepositie op orde, hoewel ze wel steeds meer onder druk komt te staan. Met de risico’s die we lopen, beoordeelt u het weerstandsvermogen binnen de reservepositie nog als voldoende, maar er zitten een aantal risico’s bij de risico-inventarisatie die de komende jaren de gemeente nog vervelend parten kunnen gaan spelen. Daarnaast is een heel reëel en vervelend issue dat het onderhoudsniveau van heel wat kapitaalgoederen te wensen overlaat. Dat komt een keer flink op ons af. Daarbij lopen we het risico dat er van alles tegelijk komt. De wethouder gaf bij de behandeling van de kadernota al aan dat het wat u betreft ook een punt van aandacht is. Wat ons betreft ook een zaak van voortdurende weging met een actieve houding.

Een risico welke wat u betreft nog in de midden categorie zit, namelijk Atalanta en Centrumvernieuwing Emmen, kan over enkele jaren voor grote, extra druk op de reservepositie zorgen. Juist daar waar raad en college een hoog kwaliteitsniveau nastreven. Dat hoge kwaliteitsniveau is prioriteit nummer één, wil het plan voldoende positief economisch perspectief op korte en lange termijn bieden voor de gemeente Emmen en haar inwoners. De ChristenUnie fractie

wil daarom het college middels een motie vragen de kwaliteit versus de financiële mogelijkheden scherp in de gaten te houden en daarover transparant en tijdig te rapporteren aan de raad. Immers na ons finale besluit van maart jongstleden, komen we als raad er even niet meer aan te pas. Althans, zo zou het kunnen lijken en gaan. Dat mag ons niet gebeuren. Onze fractie wil de ogen en oren goed open houden en de geest scherp, juist ook t.a.v. dit grote dossier, waar je zomaar in kunt verzuipen of waarvan je ook zomaar zou kunnen denken: laat het maar komen. Dan blijf je hangen in vaagheid en traagheid. Dat kan en mag niet met dit project. Het rapport van het Nederlands Adviesbureau voor Risicomanagement is op bladzijde 16 en 17 wat dat betreft ontvullend en helder. Ik wil u daarom mede met deze motie aanzetten werk te maken van een accurate en adequate risico monitor. Het is nu te stil. Het kabbelt te veel en de huidige rapportage laat te wensen over.

Tenslotte nog het aspect 'de waardering van onze bezittingen'. Die is lastig te beoordelen. De vaste activa positie op de balans is ondanks de reguliere afschrijvingen vrij stevig gestegen, waardoor is mij niet duidelijk, maar wij denken dat de grondpositie binnen de vaste activa de lastigste is in dezen. Daar zit u, gezien de diverse besprekingen daarover de afgelopen tijd, goed op het vinkentouw, maar het is en blijft spannend en het gaat in deze barre tijden zomaar weer om geld dat je niet voor andere goede zaken kunt besteden. "Sneeu geld", zeggen we dan. Overigens zou een toelichting over belangrijke verschuivingen, die wat verder gaat dan een uitleg van de begrippen op de balans, best een goed idee zijn, vinden wij.

Ik wil met u even naar de programma begroting.

Bij het op orde brengen van de diverse programma's in het kader van budgetteren naar begroten, is het zaak dat u concreet en navolgbaar blijft en er op gebrand bent hol, wollig en weinig zeggend taalgebruik en niet haalbare of vage doelen te vermijden. Ook streefwaarden die onder reeds gehaalde waardes liggen kunnen wat ons betreft niet, tenzij er sprake is van buitengewone omstandigheden.

Op het punt van de communicatie boekt u een relatief kleine bezuiniging in, met naar onze mening te grote gevolgen. De ChristenUnie fractie is van mening dat de publicaties op de gemeentelijke pagina's in de krant op peil moeten blijven. Behalve misschien daar waar het vooral om zeg maar glanzende PR gaat. Maar zaken die uitgelegd moeten worden, beleid dat toelichting behoeft, zakelijke en belangrijke mededelingen die gedaan moeten worden en plannen die aangekondigd moeten worden en noem zo maar op, daar wil de fractie niet op beknibbelen. Het zoveel mogelijk via internet publiceren is nobel, maar dat zorgt tevens voor een haalplicht bij de inwoners en dat vinden wij zeker in deze tijd, waar internet nog niet bij iedereen in de genen zit, nog te ver gaan. Je zou zelfs kunnen beweren dat een overheid die werk maakt van een goed contact met de inwoners, een brengplicht heeft betreffende de informatievoorziening. Om u de ruimte te geven hier een goede invulling aan te geven zal ik vooreerst bij motie het college verzoeken deze bezuiniging wel taakstellend te laten staan binnen het beleidsveld, bijvoorbeeld door toevoeging aan de stelpost efficiencymaatregelen, maar 'm dus anders in te vullen.

Het contact tussen scholen en bedrijven mag wat ons betreft verbeterd en versterkt worden. De fractie heeft tijdens bezoeken ondernemers horen klagen dat aangeboden stageplaatsen niet benut worden, dat er door het onderwijs soms niet wordt gereageerd op aanbod. Dit onderdeel uit programma 2 verdient extra aandacht en een opperper.

De indicator verkeersveiligheid lijdt onder bezuinigingen bij de politie. Dat kan toch niet zo zijn. Processen verbaal over ongevallen in het verkeer met doden en gewonden kunnen toch simpelweg worden geteld? Daar is toch al een administratie van? Verkeersveiligheid is een belangrijke taak. Daar horen goede metingen bij. Hoe weet je anders waar je gevaarlijke verkeerslocaties liggen die aangepast moeten worden?

De foto van kinderen met tablet computers bij het programma 4 - onderwijs - was enigszins confronterend, zeg ik met een knipoog... Overigens is binnen dit programma het onderdeel metingen volledig veranderd. Zo kun je niet vergelijken of kijken welke stappen gezet moeten worden t.o.v. het recente verleden of het heden.

Daarnaast zijn er programma's waar alleen resultaten over 2010 staan vermeld en niet over 2011. Zo kan de raad geen progressie zien en dat is niet wenselijk. Dus, waar het kan dit aanpassen. Dat heeft ook meteen een verbeterend effect richting de jaarrekening.

Bij het al wat verbeterde programma 5 ontbreken nog getallen die wezenlijk zijn voor de indicatoren en bij de programma's 6 en 10 zijn dezelfde tabellen gebruikt als vorig jaar, alleen de jaartallen zijn een plaatsje opgeschoven. Ik besef dat ik alleen wat laat ben met het melden daarvan.

De programma begroting moet nog beter laten zien dat het ook een sturingsinstrument is. Dat zou u als college ook moeten vinden!

Graag wil ik namens de ChristenUnie fractie extra aandacht en inspanning van het college vragen voor verbetering van het spoorbaanvak Emmen-Coevorden. Via de provincie gebeurt dat ook en het kan niet zo zijn dat Emmen een beetje de appendix wordt van de lijn Zwolle-Emmen.

Voor het dragen van culturele uitingen roept de fractie het college op het bedrijfsleven ook hier meer en nauwer bij te betrekken. De Stip en Hotel Ten Cate zijn mooie voorbeelden van hoe het kan. Dit zijn vooral initiatieven vanuit het bedrijfsleven. Maar er kan en mag meer. Evengoed kan er sprake zijn van publiek private samenwerking op cultureel gebied.

Voorzitter, het is goed dat de begroting als boekwerk slinkt. Dat er weer verbeterstappen zijn gezet. Dat de planning en controle documenten steeds meer op een lijn komen en dat vanuit de kadernota bekeken de begroting goed van opzet is. Dat getracht wordt aan u en ons alleen wezenlijke informatie en getallen aan te leveren. Enkele programma's en paragrafen zijn al erg goed. Maar het kan in zijn geheel bekeken nog beter, concreter, scherper en helderder. Laat elke verantwoordelijke voor haar of zijn onderdeel van het begrotingsproces heel zelfkritisch tekst en getallen aanleveren voor volgend jaar, waardoor het centraal ineens bondig en goed samen te stellen is. Dat moet toch een keer lukken?!

Tenslotte wil de ChristenUnie fractie alle medewerkers, het college en de raad wijsheid en kracht toe bidden om het veelomvattende en verantwoordelijke werk ook het komende jaar goed te doen, tot welzijn van onze inwoners en samenleving.